

Streszczenie

„Turystyka sportowa w społeczno – kulturowej perspektywie na przykładzie Miasta Poznania”

Ewa Malchrowicz – Moško

Zmiany dokonujące się w zakresie uwarunkowań turystyki, przemiany społeczno-kulturowe w krajach wysokorozwiniętych ekonomicznie, zwłaszcza w zakresie systemu wartości i stylu życia, wpływają w znaczący sposób na charakter potrzeb i motywacji wyjazdów turystycznych. Wzrost zamożności oraz zasobów czasu wolnego sprawia, że coraz więcej osób może podróżować, indywidualnie odkrywać świat, rozwijać swoje zainteresowania hobbystyczne, w tym również te związane ze sportem. Turyści wyruszają w podróż, aby odkrywać, oderwać się od codzienności, przeżyć „coś wyjątkowego”, a przede wszystkim aby „doświadczać”. Te potrzeby są dziś zaspokajane m.in. przez turystykę sportową – obecnie jedną z najszybciej rozwijających się gałęzi branży turystycznej.

Celem pracy doktorskiej jest zaprezentowanie fenomenu turystyki sportowej oraz jego analiza w perspektywie społeczno-kulturowej. Praca stanowi rozważania teoretyczne nad zakresem pojęciowym turystyki sportowej w polsko oraz obcojęzycznej literaturze przedmiotu. Przedstawione w niej zostają również uwarunkowania rozwoju turystyki sportowej w ostatnich dziesięcioleciach (na tle tendencji charakterystycznych dla epoki ponowoczesnej) oraz obecne skutki (przede wszystkim społeczno-kulturowe) tej formy podróżowania. Opisane zostają zmiany, jakie zaszły w sporcie postmodernistycznym oraz trendy charakterystyczne dla post-turystyki, ponieważ spowodowały one dynamiczny rozwój turystyki sportowej oraz szereg skutków (zarówno pozytywnych, jak i negatywnych) dla jednostki, społeczności lokalnych, narodów oraz turystycznych destynacji. Uwaga poświęcona zostaje zwłaszcza mega-wydarzeniom sportowym oraz turystyce olimpijskiej. Ukazany zostaje także potencjał społeczno-kulturowy poszczególnych form turystyki sportowej (tj. aktywna turystyka sportowa, turystyka eventów sportowych i kulturowa turystyka sportowa) oraz aktualne trendy w nich obserwowane. Rozważania teoretyczne zaprezentowane zostają na tle idei rozwoju zrównoważonego. W części empirycznej pracy zaprezentowany zostaje Poznań jako „miasto sportu” oraz destynacja turystyki sportowej.

Przedstawione zostają również wyniki badań empirycznych dotyczące skutków społeczno-kulturowych turystyki eventów sportowych w stolicy Wielkopolski.

Badania empiryczne przeprowadzono podczas trzech poznańskich wydarzeń sportowych (Cavaliada, Półmaraton Poznański oraz Mistrzostwa Europy Juniorów w pływaniu).

Praca liczy siedem rozdziałów i ma charakter teoretyczno-empiryczny. Zastosowane w niej metody można określić jako mieszane (ilościowo-jakościowe). W części teoretycznej pracy zastosowano takie metody i techniki badawcze jak analiza literatury przedmiotu (źródeł naukowych i popularnonaukowych), rozważania teoretyczne, krytyka źródeł, metoda opisowa. W części empirycznej pracy zastosowano metodę sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem techniki wywiadu i narzędzia kwestionariusza wywiadu standaryzowanego oraz metodę obserwacji uczestniczącej. Badania empiryczne przeprowadzono wśród aktywnych (sportowców) oraz biernych (kibiców) uczestników poznańskich wydarzeń sportowych. Badaniami objęto zarówno turystów, jak i mieszkańców miasta w celu sprawdzenia, jakie potrzeby są zaspokajane (lub pomijane) zarówno po stronie turystów, jak i gospodarzy. Analizowano również jaki wpływ mają poznańskie wydarzenia sportowe na rozwój turystyki w mieście oraz określono profil społeczno-demograficzny turystów sportowych. W sumie przeprowadzono ponad dwa tysiące wywiadów standaryzowanych.

Praca doktorska stanowi ujęcie turystyki sportowej w wymiarze społeczno-kulturowych interakcji, które ujawniają i uzmysławiają jej kreatywne pokłady i współczesne znaczenie wykraczające już daleko poza funkcje tylko zaspokajania potrzeby wypoczynku, zabawy czy troski o zdrowie i kondycję fizyczną.